

Sgrinio Serfigol Cymru
Cervical Screening Wales

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20

Hydref 2022

Amdanom ni

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn bodoli i ddiogelu a gwella iechyd a lles a lleihau anghydraddoldebau iechyd i bobl yng Nghymru.

Rydym yn rhan o'r GIG ac yn adrodd i'r Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol yn Llywodraeth Cymru.

Ein gweledigaeth yw sicrhau Cymru iachach, hapusach a thecach. Rydym yn gweithio yn lleol, yn genedlaethol, gyda'n partneriaid ac ar draws cymunedau yn y meysydd canlynol:

Diogelu iechyd — darparu gwybodaeth a chynghor a chymryd camau i ddiogelu pobl rhag clefyd trosglwyddadwy a pheryglon amgylcheddol

Gofal sylfaenol, cymunedol ac integredig — cryfhau effaith iechyd y cyhoedd drwy bolisi, comisiynu, cynllunio a darparu gwasanaethau

Microbioleg — darparu rhwydwaith o wasanaethau microbioleg sy'n cynorthwyo diagnosis o glefydau heintus a'u rheoli

Diogelu — darparu arbenigedd a chynghor strategol i helpu i ddiogelu plant ac oedolion agored i niwed

Sgrinio — darparu rhaglenni sgrinio sy'n cynorthwyo canfod clefydau'n gynnar, eu hatal a'u trin

Gwybodaeth iechyd — dadansoddi data iechyd y cyhoedd, dod o hyd i dystiolaeth a rheoli gwybodaeth

Gwella ansawdd a diogelwch cleifion y GIG — darparu gwybodaeth, cynghor a chymorth i'r GIG i wella canlyniadau cleifion

Polisi, ymchwil a datblygu rhyngwladol — dylanwadu ar bolisi, cynorthwyo ymchwil a chyfrannu at ddatblygu iechyd yn rhyngwladol

Gwella iechyd — gweithio ar draws asiantaethau a darparu gwasanaethau i'r boblogaeth er mwyn gwella iechyd a lleihau anghydraddoldebau iechyd

Rhagor o wybodaeth

Gwefan: icc.gig.cymru
E-bost: ymholiadau.cyffredinol@wales.nhs.uk
Twitter: [@IechydCyhoeddus](https://twitter.com/IechydCyhoeddus)
Facebook: facebook.com/iechydcyhoedduscymru

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	--

Mae'r adroddiad hwn yn grynodeb manwl o wybodaeth am waith a wnaed gan Sgrinio Serfigol Cymru ar gyfer y flwyddyn o 1 Ebrill 2019 tan 31 Mawrth 2020.

Manylion Cyhoeddi:

Teitl: Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20

Dyddiad: Cyhoeddwyd yr adroddiad hwn ar Hydref 2022

ISBN: 978-1-78986-154-586

I gael rhagor o wybodaeth am yr adroddiad hwn a rhoi adborth arno cysylltwch â:

Helen Clayton, Rheolwr Gwasanaethau Gwybodeg a Data,
Yr Is-adran Gwybodeg, Llawr 6, Iechyd Cyhoeddus Cymru, Rhif 2 Cwr y
Ddinas, Stryd Tyndall, Caerdydd, CF10 4BZ

Ffôn: 029 2010 4405

E-bost: Screening.Information@wales.nhs.uk

Datganiad Sicrhau Ansawdd

Mae cofnodion sgrinio data yn cael eu diwedddaru'n barhaus. Mae'r cronfeydd data a ddefnyddir gan Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru yn cael eu diwedddaru'n ddyddiol pan fydd cofnodion yn cael eu hychwanegu, eu newid neu eu dileu (archifo). Gallai hyn ymwneud â phan fydd unigolyn wedi'i nodi fel rhywun y mae angen gwasanaeth sgrinio arno; wedi cael canlyniadau sy'n rhaid eu cofnodi, neu â newid statws ac nad oes angen sgrinio arno mwyach yn y drefn honno. Derbynnir data o nifer fawr o ffynonellau gwahanol sy'n amrywio o ran cywirdeb a chyflawnder. Mae'r Adran Sgrinio yn gwirio data ar gyfer cywirdeb drwy gymharu setiau data, er enghraifft data practis meddyg teulu, ac yn cywiro'r data codio lle y bo'n bosibl. Dylid nodi y ceir oedi weithiau o ran casglu data, er enghraifft efallai na fydd person yn cofrestru gyda'i feddyg teulu ar unwaith. Felly bydd yr oedi hwn yn effeithio ar gyflawnder y data yn dibynnu ar amgylchiadau unigol. Yn ogystal, dylai'r darllenydd fod yn ymwybodol bod y data yn cael eu diwedddaru'n barhaus a gall fod mân addasiadau i'r rhifau a ddyfynnir yn y ddogfen hon o'r naill flwyddyn i'r llall yn sgil diwedddaru'r data. Wrth ymdrin â data o ardaloedd daearyddol bach, weithiau rydym yn atal niferoedd sy'n is na phump lle mae'n bosibl bod y data'n sensitif.

© 2022 Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru

Gellir atgynhyrchu deunydd yn y ddogfen hon o dan delerau'r Drwydded Llywodraeth Agored

www.nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3/ ar yr amod ei fod yn gywir ac nad yw'n cael ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol. Dylid cydnabod Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Mae'r hawlfraint o ran y trefniant teipograffyddol, y dylunio a'r diwygio yn eiddo i Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru. This document is also available in English.

Dyddiad: Hydref 2022	Fersiwn: 1	Tudalen: 3 o 43
----------------------	------------	-----------------

Cynnwys

1	CYFLWYNIAD	7
1.1	Negeseuon allweddol i'r cyhoedd	7
1.2	Cyflawni'r rhaglen	8
1.3	Llwybr sgrinio.....	8
2	PENAWDAU YSTADEGAU 2019-20.....	10
3	DATA	11
3.1	Cwmpas	11
3.2	Unigolion a wahoddwyd yn ôl grŵp oedran a bwrdd iechyd	14
3.3	Unigolion a brofwyd yn ôl grŵp oedran a bwrdd iechyd	15
3.4	Amseroedd dychwelyd canlyniadau sampl sgrinio yn ôl bwrdd iechyd	17
3.5	Samplau a gofnodwyd yn ôl labordy sgrinio serfigol	19
3.6	Gweithgarwch colposgopi	25
4	ARCHWILIAD O GANSER CEG Y GROTH YNG NGHYMURU 2018-19...	33
4.1	Oedran diagnosis yr holl ganserau ceg y groth a nodwyd yng Nghymru (a gafodd eu canfod drwy sgrinio a heb sgrinio)	34
4.2	Math o ganser	34
4.3	Cam y cancer	35
4.4	Statws canfod drwy sgrinio	36
5	TERMINOLEG.....	40
6	TÎM CYNHYRCHU A RHESTR CYN RHYDDHAU	43

Tablau a graffiau

Tabl 1a: Cwmpas sgrinio serfigol sy'n addas i'r oedran yn ôl grŵp oedran..11

Graff 1a1: Cwmpas sgrinio serfigol sy'n addas i'r oedran yn ôl grŵp oedran 12

Graff 1b: Cwmpas sgrinio serfigol cyfunol o ran y grŵp oedran targed (unigolion 25-64 oed) yn ôl bwrdd iechyd13

Tabl 2: Unigolion a wahoddwyd yn ôl grŵp oedran a bwrdd iechyd 14

Tabl 3: Unigolion a sgriniwyd yn ôl grŵp oedran a bwrdd iechyd15

Tabl 4: Yr amser o'r dyddiad y cymerwyd y sampl hyd at roi llythyr canlyniad, yn ôl Bwrdd Iechyd17

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	--

Graff 4: Yr amser o'r dyddiad y cafodd y sampl ei chymryd i roi llythyr canlyniad, yn ôl Bwrdd Iechyd18

Tabl 5a: Nifer y samplau sgrinio serfigol a gofnodwyd yn ôl ffynhonnell y prawf... 19

Tabl 5b1: Nifer y samplau sgrinio serfigol a gofnodwyd yn ôl bwrdd iechyd preswyl a ffynhonnell y prawf19

Tabl 5b2: Canran y samplau sgrinio serfigol a gymerwyd ym mhob bwrdd iechyd preswyl yn ôl ffynhonnell y prawf.....20

Tabl 5c1: Samplau sytoleg annigonol a gofnodwyd yn ôl labordy sgrinio serfigol20

Tabl 5c2: Samplau sytoleg gradd uchel a gofnodwyd21

Tabl 5d: Nifer y samplau digonol a gofnodwyd yn ôl canlyniad y prawf a grŵp oedran21

Tabl 5f: Canlyniad i unigolion a atgyfeiriwyd ar gyfer colposgopi yn ystod mis Ebrill 2018-Mawrth 2019 ar ôl canlyniad annigonol, negatif neu radd isel...23

Tabl 5g: Canlyniad i unigolion a atgyfeiriwyd yn ystod mis Ebrill 2018-Mawrth 2019 ar ôl canlyniad sytoleg gradd uchel23

Tabl 5h: Canlyniad i unigolion a atgyfeiriwyd yn uniongyrchol ar gyfer colposgopi yn ystod mis Ebrill 2018-Mawrth 2019.....23

Tabl 5i: Amseroedd dychwelyd canlyniadau ar gyfer labordy sgrinio serfigol, o'r dyddiad y derbyniwyd y sampl, hyd at y dyddiad yr awdurdodwyd y canlyniad am y tro cyntaf.....24

Tabl 6a: Nifer yr atgyfeiriadau colposgopi yn ôl ffynhonnell yr atgyfeiriad a'r clinig colposgopi25

Tabl 6b: Nifer y cleifion newydd a welwyd mewn clinigau colposgopi yn ôl canlyniad prawf atgyfeirio26

Tabl 6c: Amseroedd aros yn ôl bwrdd iechyd a'r math o atgyfeirio.....28

Graff 6c1: Canran yr holl atgyfeiriadau newydd y cynigiwyd apwyntiad iddynt o fewn 8 wythnos yn ôl bwrdd iechyd (ac eithrio oedi a achoswyd gan gleifion)..29

Graff 6c2: Canran yr atgyfeiriadau gradd uchel y cynigiwyd apwyntiad iddynt o fewn 4 wythnos yn ôl bwrdd iechyd (ac eithrio oedi a achoswyd gan gleifion)..30

Tabl 6d: Cyfanswm yr apwyntiadau colposgopi yr aed iddynt yn ôl math yr ymweliad a'r bwrdd iechyd31

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	--

Tabl 6e: Cleifion newydd a welwyd yn ôl y math o atgyfeiriad a chanlyniad gwaethaf histoleg 32

Tabl 6f: Cleifion newydd a welwyd yn ôl bwrdd iechyd a chanlyniad gwaethaf histoleg 32

Graff 7a: Nifer y Canserau Ceg y Groth yn ôl Band Oedran 34

Graff 7b: Nifer y canserau ceg y groth yn ôl math ac oedran pan gafwyd y Diagnosis 35

Graff 7c: Nifer y canserau ceg y groth a gafodd ddiagnosis rhwng 2010 a 2019 yn ôl cam ac oedran pan gafwyd y diagnosis 36

Graff 7d: Nifer y canserau ceg y groth yn ôl cam a statws canfod drwy sgrinio 37

Graff 7e: Nifer y canserau ceg y groth yn ôl oedran a statws canfod drwy sgrinio 38

Graff 7f: Canserau heb eu canfod drwy sgrinio yn ôl cam a hanes sgrinio 39

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	--

1 Cyflwyniad

Mae Sgrinio Serfigol Cymru yn gyfrifol am raglen sgrinio serfigol y GIG yng Nghymru. Nod y rhaglen sgrinio serfigol yw lleihau nifer yr achosion o ganser ceg y groth ymledol a'r morbidrwydd a'r marwolaethau a welir o ganlyniad iddynt.

Casglwyd y wybodaeth yn yr adroddiad hwn o'r ffynonellau canlynol:

1. System galw ac ailalw NHAIS (Gwasanaethau Cymwysiadau a Seilwaith Iechyd Cenedlaethol) a ddefnyddir gan yr Adrannau Gweinyddu Sgrinio Serfigol.
2. System LIMS genedlaethol (WLIMS) sy'n cefnogi Meddygaeth Labordy yng Nghymru.
3. Canisc – System Gwybodaeth Rhwydweithiau Canser Cymru sy'n gronfa ddata genedlaethol ac sy'n cofnodi data clinigol a gweinyddol o wasanaethau colposgopi ar draws yr holl fyrddau iechyd.

Ceir esboniad o'r termau a ddefnyddir yn y ddogfen yn adran 5 (Diffiniadau).

1.1 Negeseuon allweddol i'r cyhoedd

- Mae sgrinio serfigol yn ceisio atal canser rhag datblygu yng ngheg y groth drwy nodi'r rhai sy'n wynebu risg uwch a chanfod newidiadau i'r celloedd yn gynnar fel y gellir eu trin yn haws
- Gwahoddir unigolion sy'n 25 oed ac yn hŷn i gael eu sgrinio bob tair blynedd. Gwahoddir unigolion 50 i 64 oed bob pum mlynedd (sylwer bod y bwlch sgrinio a nodir ar gyfer y rhai 25 – 49 oed yn gywir ar gyfer y cyfnod amser a gwmpesir gan yr adroddiad hwn. O 01/01/2022 y bwlch sgrinio ar gyfer y grŵp oedran hwn yw 5 mlynedd ar gyfer y rhai sy'n profi'n negatif am HPV yn y dyfodol).
- Mae prawf sgrinio serfigol yn brawf am ddim drwy'r GIG a gynhelir ym meddygfa eich meddyg teulu neu mewn rhai clinigau iechyd rhywiol.
- Mae'r prawf yn gyflym ac yn syml ac ni ddylai fod yn boenus, ond gall fod yn anghyfforddus i rai unigolion.
- Mae tystiolaeth yn dangos y bydd mynychu sgrinio rheolaidd yn atal 7 o bob 10 canser. Dewis unigol yw cymryd rhan mewn sgrinio serfigol. Gofynnir i'r rhai a wahoddir ddarllen y daflen wybodaeth a ddarperir yn ofalus i'w helpu i wneud eu penderfyniad.

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	--

1.2 Cyflawni'r rhaglen

Mae Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru yn gyfrifol am reoli, cyflawni a sicrhau ansawdd y rhaglen sgrinio serfigol yng Nghymru. Mae'r rhan fwyaf o brofion sgrinio serfigol yn cael eu cynnal gan weithiwr iechyd cofrestredig mewn gofal sylfaenol neu mewn clinig cymunedol neu glinig iechyd rhywiol. Cynhelir nifer bach o brofion mewn gofal eilaidd, mewn clinigau colposgopi neu glinigau gynaeceleg.

Mae'r rhaglen sgrinio serfigol yn rhaglen Cymru Gyfan, gyda thîm llywodraethu canolog a thair canolfan ranbarthol sy'n gyfrifol am reoli gweithredol a sicrhau ansawdd y rhaglen sgrinio yn eu hardal: Gogledd Cymru, Canolbarth a Gorllewin Cymru a De-ddwyrain Cymru.

1.3 Llwybr sgrinio

Gwahoddir unigolion cymwys yng Nghymru i gael sgrinio serfigol o 24 oed ac 8 mis, gyda'r rhai hyd at 49 oed yn cael gwahoddiad am sgrinio rheolaidd bob 3 blynedd, a'r rhai 50 – 64 oed bob 5 mlynedd.

O fis Ebrill 2017, fel rhan o'r broses o gynllunio ar gyfer cyflwyno sgrinio sylfaenol HPV risg uchel (hrHPV) yn llawn, dechreuodd cyfnod sgrinio sylfaenol ar gyfer 'mabwysiadwyr cynnar' gan ddefnyddio profion HPV ledled Cymru. Cafodd ychydig o dan 20% o samplau sgrinio serfigol eu profi am hrHPV fel y prawf sgrinio sylfaenol. Yn ystod mis Mehefin a mis Gorffennaf 2018, wrth i'r cyflwyno barhau, cafodd 30% arall o'r holl samplau sgrinio eu profi am hrHPV.

Cyn hyn, roedd profion HPV wedi'u cyflwyno'n raddol o 2014 ar gyfer profion brysbennu a 'phrawf gwella' ar gyfer llwybrau diffiniedig.

Ym mis Medi 2018, dechreuwyd profi pob sampl am hrHPV fel y prawf sgrinio sylfaenol. Erbyn 1 Hydref 2018, roedd Cymru wedi symud yn llawn i sgrinio sylfaenol hrHPV. Cymru oedd y wlad gyntaf yn y DU i weithredu hrHPV yn llawn fel y prawf sgrinio sylfaenol.

Mae'r holl samplau bellach yn cael eu profi yn labordy Parc Magden Iechyd Cyhoeddus Cymru yn Llantrisant. Os nad oes hrHPV wedi'i ganfod mewn sampl, cyhoeddir canlyniad gan labordy Parc Magden. Nid yw'r celloedd yn y sampl yn cael eu harchwilio.

Os canfyddir hrHPV mewn sampl, gwneir sleid ac archwilir y celloedd o dan ficrosgop gan Sgrinwyr Sytolog. Os oes unrhyw newidiadau i'r celloedd, anfonir y sleid ar gyfer adroddiadau meddygol gan un o rwydwaith ffurfiol o Batholegwyr Ymgynghorol neu Wyddonwyr Biofeddygol Ymgynghorol ledled Cymru.

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynnyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	---

Mae pobl gymwys yn cael eu nodi drwy gofrestriadau meddygon teulu ac anfonir llythyr atynt yn eu gwahodd i drefnu apwyntiad ar gyfer sgrinio serfigol. Ar hyn o bryd, dim ond y rhai sydd wedi cofrestru fel 'menyw' gan eu meddyg teulu y gall cronfa ddata sgrinio serfigol NHAIS eu nodi a'u gwahodd. Fodd bynnag, mae hawl gan unrhyw un sydd â cheg y groth o fewn yr ystod oedran sgrinio fynd i gael sgrinio serfigol. Mae taflen sy'n esbonio'r sgrinio yn cael ei gynnwys gyda'r llythyr hwn. Anfonir llythyr atgoffa os ymddengys nad ydynt wedi mynd i gael eu sgrinio o fewn amser penodol. Cymerir manylion demograffig o gofrestriadau meddyg teulu ar y system NHAIS ac mae'n bwysig bod menywod yn sicrhau bod eu henw a'u cyfeiriad wedi'u diweddararu gyda'u meddyg teulu.

Ceir rhagor o wybodaeth am y rhaglen a chopïau o adroddiadau ystadegol blaenorol yn www.cervicalscreeningwales.wales.nhs.uk

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	--

2 Penawdau ystadegau 2019-20

Mae'r adroddiad hwn yn cwmpasu gweithgarwch o 1 Ebrill 2019 tan 31 Mawrth 2020 yn gynwysedig.

- Ar 31 Mawrth 2020, roedd y cwmpas sgrinio yn 73.2% ledled Cymru, ac yn fwy na 70% ym mhob rhanbarth Bwrdd Iechyd. Mae'r ffigur hwn yn cyfuno cyfran y rhai 25-49 oed a sgriniwyd yn y 3.5 mlynedd blaenorol, a chyfran y rhai 50-64 oed a sgriniwyd yn y 5.5 mlynedd blaenorol. Gelwir hyn yn gwmpas sy'n 'briodol i oedran'.
- Yn 2019-20 cafodd 228,004 o unigolion 25-64 oed eu gwahodd i gael eu sgrinio.
- Cafodd 178,259 o unigolion eu sgrinio yn 2019-20, (gan gynnwys y rhai â chanlyniadau annigonol). Mae'r nifer hwn yn cynnwys unigolion a gafodd eu sgrinio yn ystod y flwyddyn 2019-20 ac nid yw'n adlewyrchu'r holl unigolion a gafodd eu gwahodd yn y flwyddyn honno.
- Archwiliodd labordai 185,481 o samplau gan drigolion Cymru yn 2019-20.
- Mewn 0.6% o brofion roedd y canlyniad terfynol yn 'annigonol'. Mae 'annigonol' yn golygu nad oedd ansawdd y sampl yn ddigonol ar gyfer cynhyrchu naill ai canlyniad HPV neu sytolog, fel y bo'n briodol
- Mae'r Gwerth Rhagfynegol Positif (PPV) yn cael ei ddefnyddio i gyfateb sytolog gradd uchel â histolog gradd uchel. Ar gyfer 2019-20, mae'r gwerth rhagfynegol positif (PPV) ar gyfer Cymru yn parhau o fewn yr ystod (76.2 – 92.3%) ar 85.5%.
- Cafodd 8,906 o gleifion newydd eu gweld mewn clinigau colposgopi yng Nghymru yn 2019-20, gyda 63.8% wedi'u hatgyfeirio'n uniongyrchol gan Sgrinio Serfigol Cymru a 36.2% am resymau clinigol, e.e. symptomau neu geg y groth a oedd yn ymddangos yn annormal.
- Mewn 78.5% o achosion lle roedd y Colposgopydd o'r farn bod newidiadau gradd uchel neu waeth, cafodd hyn ei gadarnhau gyda biopsi (safon $\geq 65\%$) (PPV o argraff colposgopydd).
- Cafodd 1 mewn 27 o unigolion a sgriniwyd yn ystod y flwyddyn eu hatgyfeirio'n uniongyrchol ar gyfer colposgopi gan Sgrinio Serfigol Cymru. O'r rhain, roedd gan 1 o bob 123 o unigolion (llai nag 1%) ganser.

3 Data

3.1 Cwmpas

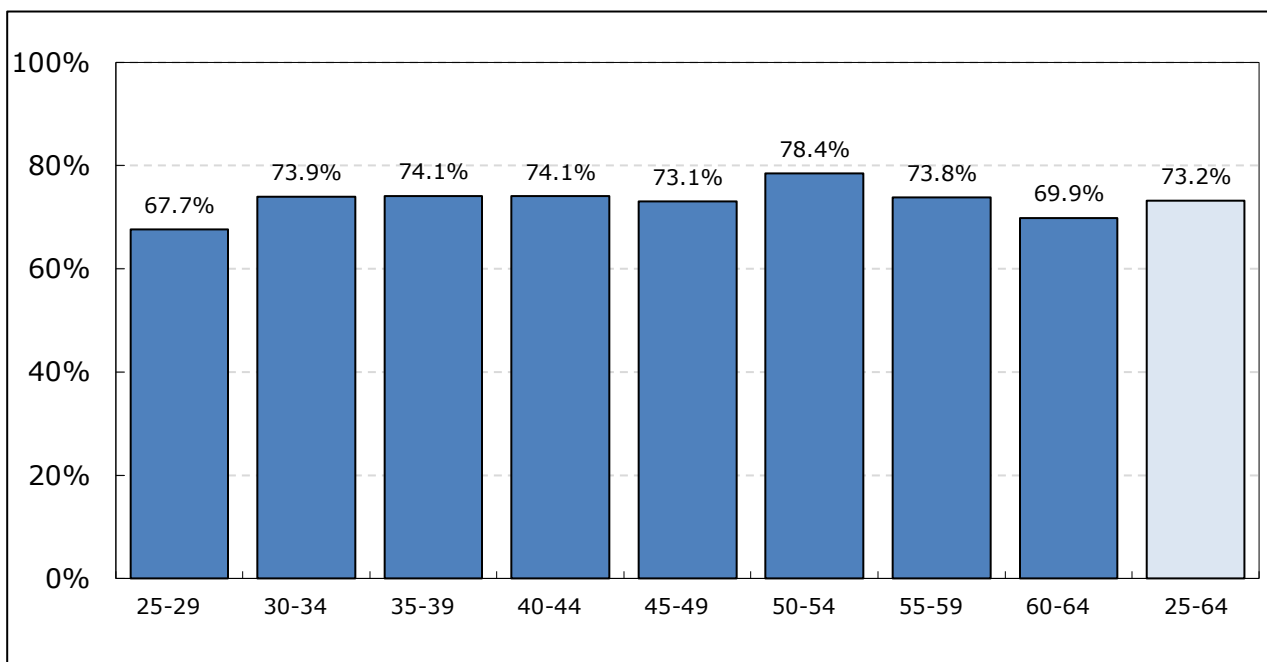
Tabl 1a: Cwmpas sgrinio serfigol sy'n addas i'r oedran yn ôl grŵp oedran

Grŵp Oedran	Cymwys	Profwyd o fewn 3.5 blynedd	% Cwmpas o fewn 3.5 blynedd
25-29 oed	102,062	69,069	67.7%
30-34 oed	104,203	77,048	73.9%
35-39 oed	100,105	74,222	74.1%
40-44 oed	88,997	65,922	74.1%
45-49 oed	97,754	71,455	73.1%
25-49 oed	493,121	357,716	72.5%

Grŵp Oedran	Cymwys	Profwyd o fewn 5.5 mlynedd	% Cwmpas o fewn 5.5 mlynedd
50-54 oed	104,185	81,733	78.4%
55-59 oed	100,719	74,362	73.8%
60-64 oed	84,108	58,778	69.9%
50-64 oed	289,012	214,873	74.3%

Noder: Yr ystod oedran gymwys ar gyfer sgrinio serfigol yw 25-64 oed. Mae unigolion dros 50 oed yn cael eu gwahodd yn rheolaidd am sgrinio bob 5 mlynedd, nid yw cwmpas o fewn 3.5 blynedd yn gymwys yn y grŵp oedran hwn. Mae cwmpas sy'n addas i'r oedran cyfunol ar gyfer 25-64 oed wedi'i gyfrifo fel 73.2%. Gweler yr adran ar ddiffiniad i gael rhagor o fanylion.

Graff 1a1: Cwmpas sgrinio serfigol sy'n addas i'r oedran yn ôl grŵp oedran

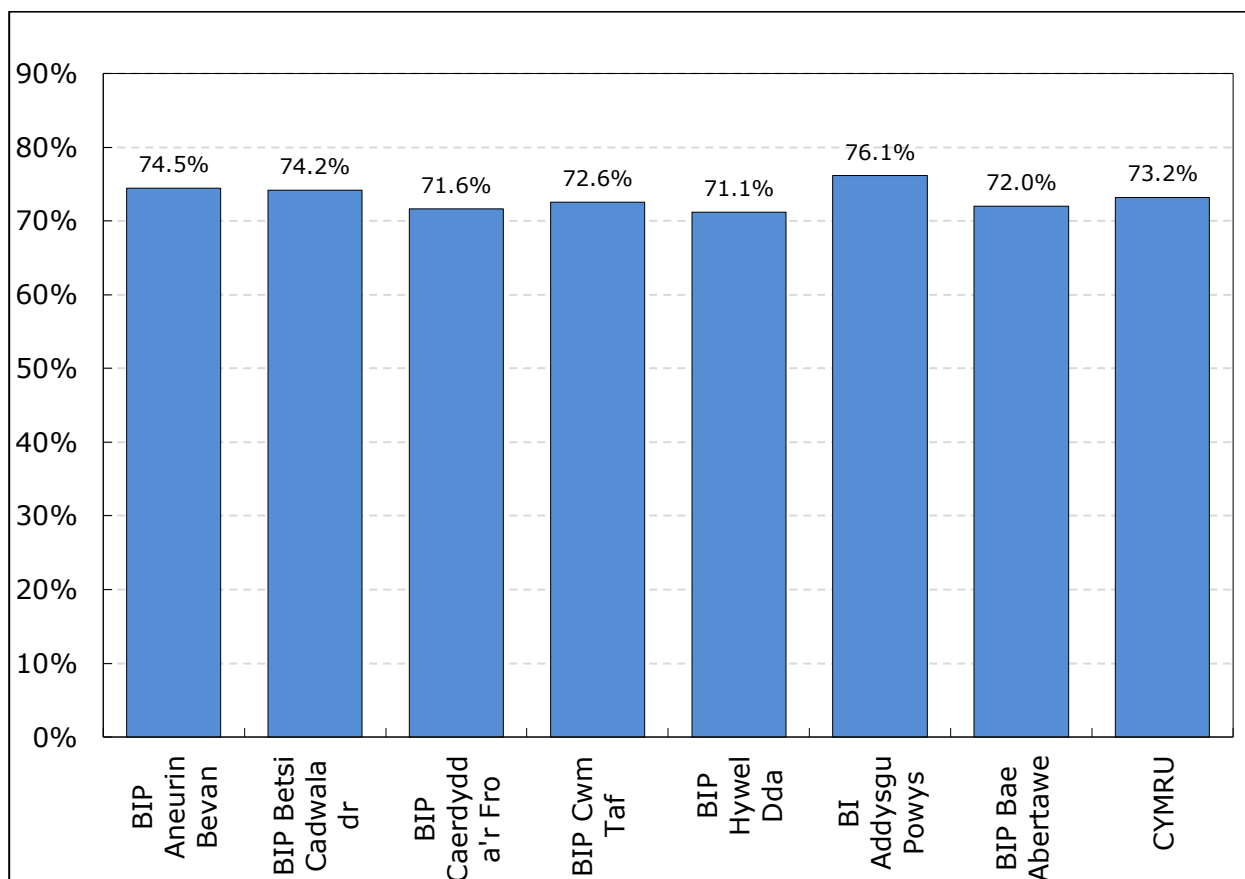
Tabl 1b: Cwmpas Sgrinio Serfigol (25-64 oed) yn ôl bwrdd iechyd preswyl

Bwrdd Iechyd	25 - 49		
	Cymwys	Profwyd o fewn 3.5 blynedd	%Cwmpas o fewn 3.5 blynedd
BIP Aneurin Bevan	91,168	67,349	73.9%
BIP Betsi Cadwaladr	98,052	72,574	74.0%
BIP Caerdydd a'r Fro	85,251	59,865	70.2%
BIP Cwm Taf Morgannwg	68,519	49,361	72.0%
BIP Hywel Dda	51,414	35,833	69.7%
BI Addysgu Powys	16,639	12,626	75.9%
BI Bae Abertawe	58,544	41,736	71.3%
BI anhysbys	23,534	18,372	78.1%
CYFANSWM	493,121	357,716	72.5%

Bwrdd Iechyd	50 - 64		
	Cymwys	Profwyd o fewn 5.5 mlynedd	%Cwmpas o fewn 5.5 mlynedd
BIP Aneurin Bevan	53,991	40,728	75.4%
BIP Betsi Cadwaladr	64,825	48,248	74.4%
BIP Caerdydd a'r Fro	40,621	30,254	74.5%
BIP Cwm Taf Morgannwg	39,543	29,046	73.5%
BIP Hywel Dda	36,851	26,966	73.2%
BI Addysgu Powys	13,422	10,260	76.4%
BI Bae Abertawe	34,144	24,996	73.2%
BI anhysbys	5,615	4,375	77.9%
CYFANSWM	289,012	214,873	74.3%

Mae hyn yn dangos y cwmpas a nodwyd o'r unigolion a oedd yn gymwys ar gyfer sgrinio serfigol ar 1 Ebrill 2020, yn ôl y nifer a'r gyfran â phrawf digonol o fewn y 3.5 neu'r 5.5 mlynedd diwethaf.

Graff 1b: Cwmpas sgrinio serfigol cyfunol o ran y grŵp oedran targed (unigolion 25-64 oed) yn ôl bwrdd iechyd

3.2 Unigolion a wahoddwyd yn ôl grŵp oedran a bwrdd iechyd

Tabl 2: Unigolion a wahoddwyd yn ôl grŵp oedran a bwrdd iechyd

Bwrdd Iechyd	O dan 25 oed	25-49 oed	50-64 oed	65 oed a hŷn	Pob Oedran
BIP Aneurin Bevan	2,960	28,569	13,989	282	45,800
BIP Betsi Cadwaladr	3,151	30,703	16,292	223	50,369
BIP Caerdydd a'r Fro	3,215	26,361	10,195	156	39,927
BIP Cwm Taf	2,194	22,010	9,972	156	34,332
BIP Hywel Dda	1,648	16,271	9,092	142	27,153
BI Addysgu Powys	522	4,778	3,316	42	8,658
BI Bae Abertawe	1,964	18,536	8,795	121	29,416
BI anhysbys	903	7,670	1,455	16	10,044
Cymru Gyfan	16,557	154,898	73,106	1,138	245,699

Gwahoddir unigolion cymwys am eu prawf sgrinio cyntaf rhwng 24 oed 8 mis a 24 oed 9 mis. Mae hyn yn sicrhau y byddant wedi cael y cyfle i fynd i gael eu sgrinio erbyn eu pen-blwydd yn 25 oed. Yn ogystal, bydd rhai unigolion o dan 25 oed yn cael eu gwahodd oherwydd canfyddiadau achlysurol o newidiadau celloedd, sydd wedi ei gwneud yn ofynnol cael profion sgrinio dilynol.

3.3 Unigolion a brofwyd yn ôl grŵp oedran a bwrdd iechyd

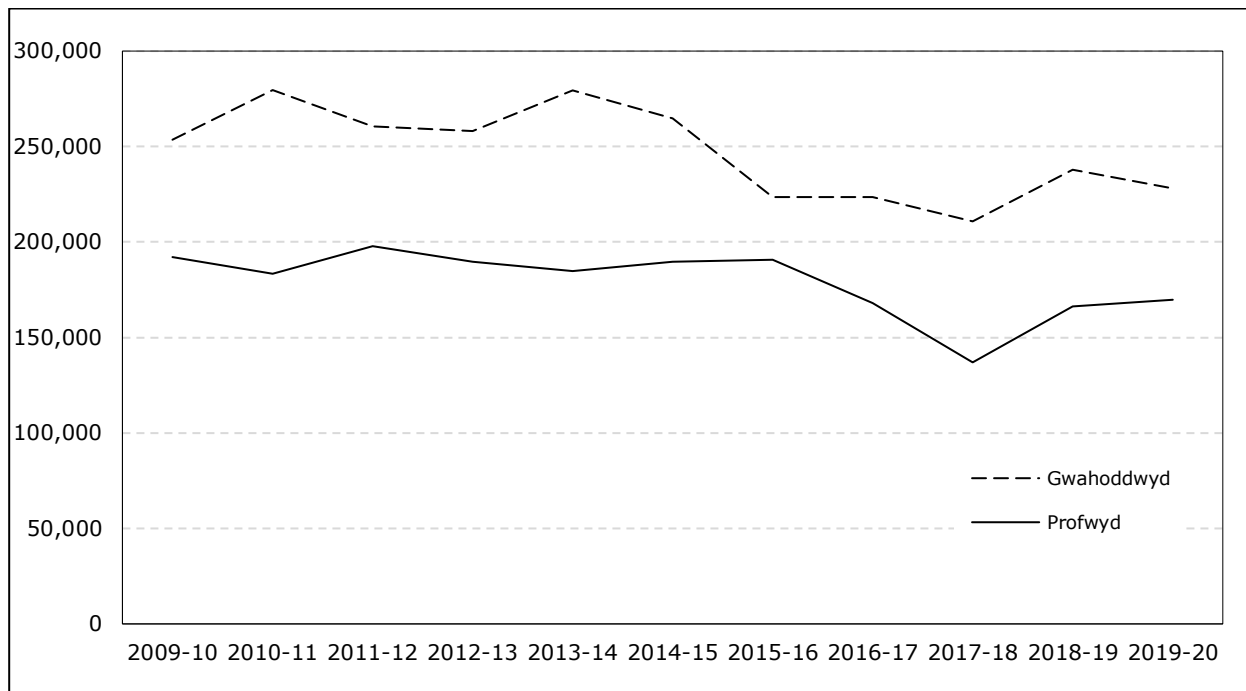
Tabl 3: Unigolion a sgriniwyd yn ôl grŵp oedran a bwrdd iechyd

Bwrdd Iechyd	O dan 25 oed	25-49 oed	50-64 oed	65 oed a hŷn	Pob Oedran
BIP Aneurin Bevan	1,466	22,191	9,921	225	33,803
BIP Betsi Cadwaladr	1,440	24,154	11,427	216	37,237
BIP Cardiff and Vale	1,375	19,811	7,259	139	28,584
BIP Cwm Taf	1,002	16,184	6,670	119	23,975
BIP Hywel Dda	667	12,246	6,352	141	19,406
BI Addysgu Powys	261	3,965	2,413	38	6,677
BI Bae Abertawe	858	13,854	5,962	119	20,793
BI anhysbys	442	6,282	1,046	14	7,784
Cymru Gyfan	7,511	118,687	51,050	1,011	178,259

Yn 2019-20 cafodd y data hyn eu cyfrifo'n uniongyrchol o wybodaeth a gymerwyd o'r system galw ac ailalw, rhoddir diffiniadau manylach yn adran 5 o'r adroddiad hwn.

Yn gyffredinol, mae nifer y rhai sy'n cael eu sgrinio yn cael ei ddiffinio fel cyfran yr unigolion a wahoddwyd sy'n mynd i gael eu sgrinio o fewn cyfnod diffiniedig yn dilyn gwahoddiad. Nid oes modd mesur nifer y gwahoddiadau sgrinio serfigol yn union oherwydd gall rhai profion a gynhelir yn y flwyddyn sgrinio (1 Ebrill tan 31 Mawrth) ddeillio o wahoddiadau sydd naill ai wedi'u rhoi yn y flwyddyn sgrinio flaenorol, neu eu derbyn yn y flwyddyn ganlynol. Ar hyn o bryd nid oes safon ar gyfer 'nifer y rhai sy'n cael eu sgrinio' yng Nghymru a Lloegr ac felly mae'r cwmpas wedi'i gyflwyno.

Graff 3: Nifer yr unigolion (25-64 oed) a wahoddwyd a'u sgrinio bob blwyddyn

Mae'r gostyngiad yn nifer yr unigolion a wahoddwyd yn ystod 2017-18 yn sgil y newidiadau oedran ac amllder a weithredwyd ym mis Medi 2013 (a ddisgrifiwyd yn adran 1.3), lle cafodd yr oedran ar gyfer gwahoddiad sgrinio cyntaf ei godi o 20 i 25 oed a chafodd amllder y gwahoddiad ar gyfer unigolion 50-64 oed ei newid o 3 blynedd i 5 mlynedd. Mae'r cynnydd a welwyd yn 2018-19 yn cynnwys unigolion 25 oed sy'n cael eu gwahodd am y tro cyntaf, a'r unigolion 50 oed neu hŷn yn 2013 sydd bellach yn cael eu gwahodd yn ôl ar ôl 5 mlynedd.

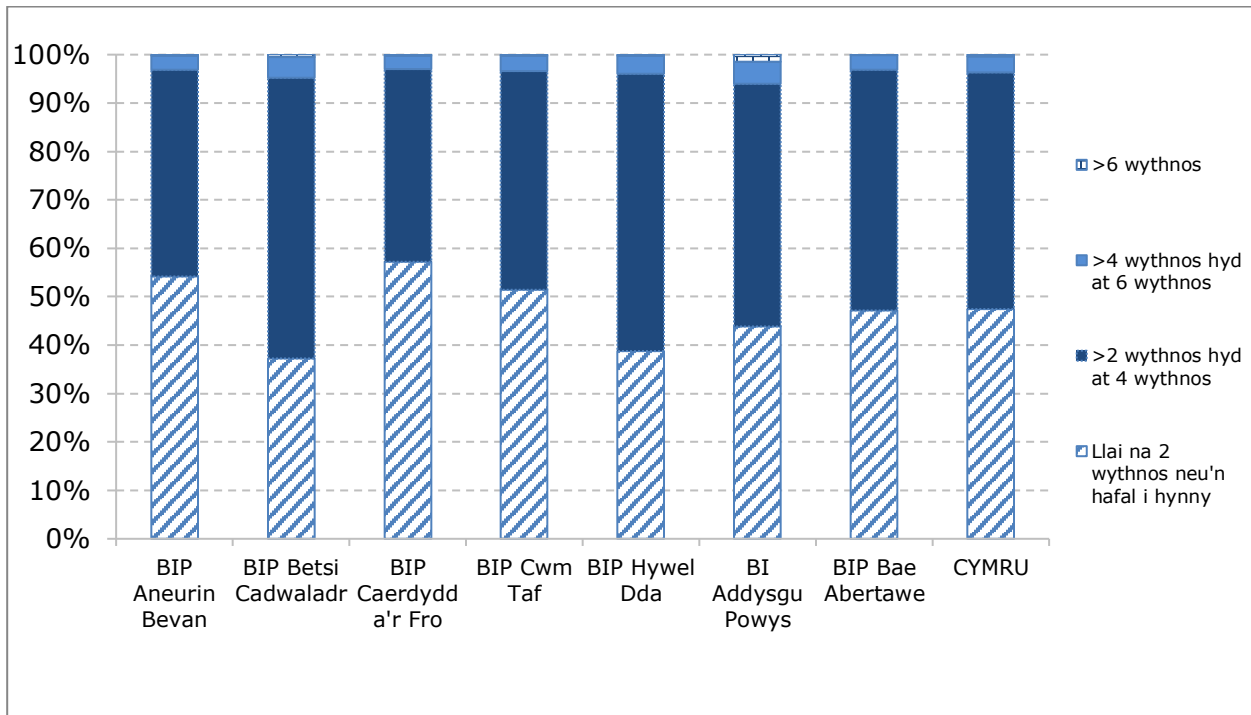
3.4 Amseroedd dychwelyd canlyniadau sampl sgrinio yn ôl bwrdd iechyd

Safon Iechyd Cyhoeddus Cymru yw bod 95% o unigolion yn cael eu canlyniadau o fewn 4 wythnos (28 diwrnod calendr) i gymryd y sampl sgrinio.

Tabl 4: Yr amser o'r dyddiad y cymerwyd y sampl hyd at roi llythyr canlyniad, yn ôl Bwrdd Iechyd

Bwrdd Iechyd	Llai na 2 wythnos neu'n hafal i hynny	>2 wythnos hyd at 4 wythnos	>4 wythnos hyd at 6 wythnos	>6 wythnos	Cyfanswm
BIP Aneurin Bevan	18,761	14,841	987	70	34,659
BIP Betsi Cadwaladr	14,762	22,977	1,710	182	39,631
BIP Caerdydd a'r Fro	16,619	11,564	792	75	29,050
BIP Cwm Taf	12,785	11,230	754	71	24,840
BIP Hywel Dda	7,741	11,468	737	40	19,986
BI Addysgu Powys	2,972	3,400	307	100	6,779
BI Bae Abertawe	10,170	10,700	646	23	21,539
BI anhysbys	3,831	3,937	264	24	8,056
Cymru Gyfan	87,641	90,117	6,197	585	184,540
Cronnus %	47.5%	96.3%	99.7%	100.0%	100.0%

Graff 4: Yr amser o'r dyddiad y cafodd y sampl ei chymryd i roi llythyr canlyniad, yn ôl Bwrdd Iechyd

Ledled Cymru cafodd 47.5% o ganlyniadau eu rhoi o fewn 2 wythnos i gael y prawf (ystod 37.2% i 57.2%), mae hyn yn ostyngiad o gymharu â 68.6% yn 2018-19).

Cafodd 96.3% o ganlyniadau eu rhoi o fewn 4 wythnos (safon o 95%) o gymharu â 94.9% yn 2018-19.

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	--

3.5 Samplau a gofnodwyd yn ôl labordy sgrinio serfigol

Tabl 5a: Nifer y samplau sgrinio serfigol a gofnodwyd yn ôl ffynhonnell y prawf

	Meddyg Teulu	Clinigau Iechyd Rhywiol Integredig	Ysbyty'r GIG	Heb ei Nodi	Cyfanswm
Cymru Gyfan	171,282	5,621	8,127	451	185,481

Tabl 5b1: Nifer y samplau sgrinio serfigol a gofnodwyd yn ôl bwrdd iechyd preswyl a ffynhonnell y prawf

Bwrdd Iechyd	Meddyg Teulu	Clinigau Iechyd Rhywiol Integredig	Ysbyty'r GIG	Heb ei Nodi	Cyfanswm
BIP Aneurin Bevan	31,161	2,148	1,285	84	34,678
BIP Betsi Cadwaladr	37,387	952	919	2	39,260
BIP Caerdydd a'r Fro	27,923	296	986	48	29,253
BIP Cwm Taf	22,101	595	2,126	91	24,913
BIP Hywel Dda	17,679	1,204	1,140	8	20,031
BI Addysgu Powys	6,389	19	173	17	6,598
BIP Bae Abertawe	20,299	51	1,145	172	21,667
BI anhysbys	8,343	356	353	29	9,081
Cymru Gyfan	171,282	5,621	8,127	451	185,481

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	---

Tabl 5b2: Canran y samplau sgrinio serfigol a gymerwyd ym mhob bwrdd iechyd preswyl yn ôl ffynhonnell y prawf

Bwrdd Iechyd	Meddyg Teulu	Clinigau Iechyd Rhywiol Integredig	Ysbyty'r GIG	Heb ei Nodi
BIP Aneurin Bevan	89.9%	6.2%	3.7%	0.2%
BIP Betsi Cadwaladr	95.2%	2.4%	2.3%	0.0%
BIP Caerdydd a'r Fro	95.5%	1.0%	3.4%	0.2%
BIP Cwm Taf	88.7%	2.4%	8.5%	0.4%
BIP Hywel Dda	88.3%	6.0%	5.7%	0.0%
BU Addysgu Powys	96.8%	0.3%	2.6%	0.3%
BIP Bae Abertawe	93.7%	0.2%	5.3%	0.8%
BI anhysbys	91.9%	3.9%	3.9%	0.3%
Cymru Gyfan %	92.3%	3.0%	4.4%	0.2%

O'r 185,481 o samplau a gofnodwyd, nid oedd angen prawf sytoleg mewn 163,159 o samplau oherwydd nad oedd HPV risg uchel wedi'i ganfod. Cafodd profion sytoleg eu cynnal ar 22,322 o samplau.

Tabl 5c1: Samplau sytoleg annigonol a gofnodwyd yn ôl labordy sgrinio serfigol

		Meddyg Teulu	Clinigau Iechyd Rhywiol Integredig	Ysbyty'r GIG	Heb ei Nodi	Cyfanswm
Cymru Gyfan	Cyfanswm y Samplau	19,568	924	1,729	101	22,322
	Nifer annigonol	794	39	105	4	942
	% annigonol	4.1%	4.2%	6.1%	4.0%	4.2%

O'r 163,159 o samplau lle nad oedd prawf sytoleg yn ofynnol, roedd 104 o samplau wedi'u cofnodi fel 'canlyniad hrHPV heb fod ar gael/annibynadwy (HPVU)'. Os ychwanegir y canlyniadau hyn at y canlyniadau 'sytoleg annigonol', byddai hyn yn rhoi cyfradd 'annigonol' gyfunol gyffredinol o 0.6%.

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	--

Tabl 5c2: Samplau sytoleg gradd uchel a gofnodwyd

		Meddyg Teulu	Clinigau Iechyd Rhywiol Integredig	Ysbyty'r GIG	Heb ei Nodi	Cyfanswm
Cymru Gyfan	Nifer digonol	170,488	5,582	8,022	447	184,539
	Nifer gradd uchel	1,497	81	222	12	1,812
	% gradd uchel	0.9%	1.5%	2.8%	2.7%	1.0%

Mae gradd uchel yn cynnwys canlyniadau a gofnodwyd fel dyscariosis gradd uchel (cymedrol neu ddifrifol), dyscariosis gradd uchel (ymholiad carcinoma cennog ymledol), ymholiad neoplasia chwarennol o'r math endoserfigol neu ymholiad neoplasia chwarennol nad yw'n darddiad ceg y groth. Caiff y gyfran ei chyfrifo o'r holl ganlyniadau profion sgrinio serfigol.

Tabl 5d: Nifer y samplau digonol a gofnodwyd yn ôl canlyniad y prawf a grŵp oedran

Canlyniad	25-49 oed	50-64 oed	Pob Oedran
Negatif	11,550	2,531	15,251
Newid Ffiniol mewn celloedd cennog	1,527	229	1,894
Newid Ffiniol mewn celloedd endoserfigol	79	10	91
Dyscariosis Gradd Isel	1,861	271	2,332
Dyscariosis Gradd Uchel (Cymedrol)	609	64	714
Dyscariosis Gradd Uchel (Difrifol)	834	96	986
Dyscariosis Gradd Uchel (?carcinoma cennog ymledol)	29	12	43
?Neoplasia chwarennol o'r math endoserfigol	58	10	69
?Neoplasia chwarennol o darddiad nad yw'n geg y groth	0	0	0
Dim sytoleg	106,801	49,416	163,159
Cymru Gyfan	123,348	52,639	184,539

Mae pob oedran yn cynnwys cyfranogwyr y tu allan i'r ystod oedran gymwys.

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	--

Tabl 5e: Nifer a chanlyniad y samplau digonol a nodwyd

Canlyniad	HPV Risg Uchel wedi'i ganfod	HPV Risg Uchel heb ei ganfod	HPV heb fod ar gael / annibynadwy	CYFANSWM
Negatif	15,249	0	0	15,251
Newid Ffiniol mewn celloedd cennog	1,894	0	0	1,894
Newid Ffiniol mewn celloedd endoserfigol	90	<5	0	91
Dyscariosis Gradd Isel	2,332	0	0	2,332
Dyscariosis Gradd Uchel (Cymedrol)	714	0	0	714
Dyscariosis Gradd Uchel (Difrifol)	986	0	0	986
Dyscariosis Gradd Uchel (?carsinoma cennog ymledol)	43	0	0	43
?Neoplasia chwarennol o'r math endoserfigol	69	0	0	69
?Neoplasia chwarennol o darddiad nad yw'n geg y groth	0	0	0	0
Dim sytoleg	0	163,055	104	163,159
Cymru Gyfan	21,377	163,056	104	184,539

Nid yw dwy sampl sytoleg negatif na chawsant eu profi am HPV wedi'u cynnwys yn y tabl uchod. Cafodd y samplau eu cymryd y tu allan i'r flwyddyn adrodd ond roeddent wedi'u hailawdurdodi yn ystod Ebrill 2019 – Mawrth 2020.

Tabl 5f: Canlyniad i unigolion a atgyfeiriwyd ar gyfer colposgopi yn ystod mis Ebrill 2018-Mawrth 2019 ar ôl canlyniad annigonol, negatif neu radd isel

Canlyniad	CYMRU GYFAN	Canran
Canser Ceg y Groth	9	0.2%
CGIN	7	0.2%
CIN Gradd Uchel	762	17.0%
CIN1	921	20.6%
Dim Annormaledd wedi'i Ganfod	1,020	22.8%
Biopsi Annigonol	55	1.2%
Dim Biopsi wedi'i Gymryd	1,701	38.0%
Canser nad yw'n Ganser Ceg y Groth	1	0.0%
CYFANSWM	4,476	100.0%

Tabl 5g: Canlyniad i unigolion a atgyfeiriwyd yn ystod mis Ebrill 2018-Mawrth 2019 ar ôl canlyniad sytoleg gradd uchel

Canlyniad	CYMRU GYFAN	Canran
Canser Ceg y Groth	56	4.3%
CGIN	45	3.5%
CIN Gradd Uchel	1,006	77.5%
CIN1	92	7.1%
Dim Annormaledd wedi'i Ganfod	76	5.9%
Biopsi Annigonol	2	0.2%
Dim Biopsi wedi'i Gymryd	19	1.5%
Canser nad yw'n Ganser Ceg y Groth	2	0.2%
CYFANSWM	1,298	100.0%

Tabl 5h: Canlyniad i unigolion a atgyfeiriwyd yn uniongyrchol ar gyfer colposgopi yn ystod mis Ebrill 2018-Mawrth 2019

	Gwerth Rhagfynegol Positif (PPV)%	Gwerth Rhagfynegol Annormal (APV)%	Gwerth Atgyfeirio (RV)
Cymru Gyfan	85.5%	20.6%	3.0

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	--

Gweler adran 5 am ddiffiniadau o PPV, APV ac RV.

Tabl 5i: Amseroedd dychwelyd canlyniadau ar gyfer labordy sgrinio serfigol, o'r dyddiad y derbyniwyd y sampl, hyd at y dyddiad yr awdurdodwyd y canlyniad am y tro cyntaf

	Llai na 2 wythnos neu'n hafal i hynny	>2 wythnos hyd at 4 wythnos	>4 wythnos hyd at 6 wythnos	>6 wythnos	Cyfanswm
Cymru Gyfan	118,433	63,198	3,643	207	185,481
Cronnus %	63.9%	97.9%	99.9%	100.0%	100.0%

3.6 Gweithgarwch colposgopi

Tabl 6a: Nifer yr atgyfeiriadau colposgopi yn ôl ffynhonnell yr atgyfeiriad a'r clinig colposgopi

Clinig Colposgopi	Atgyfeirio Uniongyrchol SSC	Atgyfeirio Arall	CYFANSWM	% Atgyfeirio Uniongyrchol SSC	% Atgyfeirio Arall
Aberhonddu	71	7	78	91.0%	9.0%
Bronglais	121	167	288	42.0%	58.0%
Caerdydd a'r Fro	1,068	866	1,934	55.2%	44.8%
Glan Clwyd	615	54	669	91.9%	8.1%
Castell-nedd Port Talbot	826	240	1,066	77.5%	22.5%
Nevill Hall	265	148	413	64.2%	35.8%
Y Drenewydd	109	41	150	72.7%	27.3%
Tywysog Siarl	288	559	847	34.0%	66.0%
Ysbyty Brenhinol Morgannwg	341	605	946	36.0%	64.0%
Ysbyty Brenhinol Gwent	870	401	1,271	68.5%	31.5%
Singleton	450	469	919	49.0%	51.0%
Ysbyty Cyffredinol Gorllewin Cymru	392	328	720	54.4%	45.6%
Llwynhelyg	187	166	353	53.0%	47.0%
Wrecsam	358	105	463	77.3%	22.7%
Ysbyty Gwynedd	416	159	575	72.3%	27.7%
Ysbyty Ystrad Fawr	306	95	401	76.3%	23.7%
Cymru Gyfan	6,683	4,410	11,093	60.2%	39.8%

Mae'r atgyfeiriadau eraill nad ydynt yn cael eu hatgyfeirio'n uniongyrchol gan Sgrinio Serfigol Cymru yn gymysgedd o unigolion a atgyfeirir o ofal sylfaenol neu eilaidd sydd â symptomau neu ymddangosiad annormal o ran ceg y groth, unigolion sy'n symud i Gymru gyda newidiadau diweddar i'r celloedd ar sytolog neu'r rhai lle roedd anawsterau o ran cael sampl mewn gofal sylfaenol.

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	--

Tabl 6b: Nifer y cleifion newydd a welwyd mewn clinigau colposgopi yn ôl canlyniad prawf atgyfeirio

Clinig Colposgopi	Gradd isel	Gradd uchel	Sytoleg Negatif HPV Positif	Dim prawf ceg y groth annormal	Cyfanswm
Aberhonddu	42	16	7	9	74
Bronglais	71	25	8	136	240
Caerdydd a'r Fro	646	181	79	669	1,575
Glan Clwyd	273	197	42	48	560
Castell-nedd Port Talbot	412	206	68	181	867
Nevill Hall	130	60	21	87	298
Y Drenewydd	51	27	4	25	107
Tywysog Siarl	147	75	33	449	704
Ysbyty Brenhinol Morgannwg	186	71	43	475	775
Ysbyty Brenhinol Gwent	412	218	71	336	1,037
Singleton	269	116	40	335	760
Ysbyty Cyffredinol Gorllewin Cymru	217	110	34	170	531
Llwynhelyg	103	44	8	80	235
Wrecsam	210	57	32	79	378
Ysbyty Gwynedd	255	110	28	84	477
Ysbyty Ystrad Fawr	142	56	29	61	288
Cymru Gyfan	3,566	1,569	547	3,224	8,906
%	40.0%	17.6%	6.1%	36.2%	100.0%

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	--

Mae atgyfeiriadau gradd isel yn cynnwys newid ffiniol mewn celloedd cennog a dyscariosis gradd isel

Mae atgyfeiriadau gradd uchel yn cynnwys newidiadau ffiniol mewn celloedd endoserfigol, dyscariosis gradd uchel (cymedrol a difrifol), dyscariosis gradd uchel (ymholiad carsinoma cennog ymledol), ymholiad neoplasia chwarennol o'r math endoserfigol ac ymholiad neoplasia chwarennol nad yw'n darddiad ceg y groth.

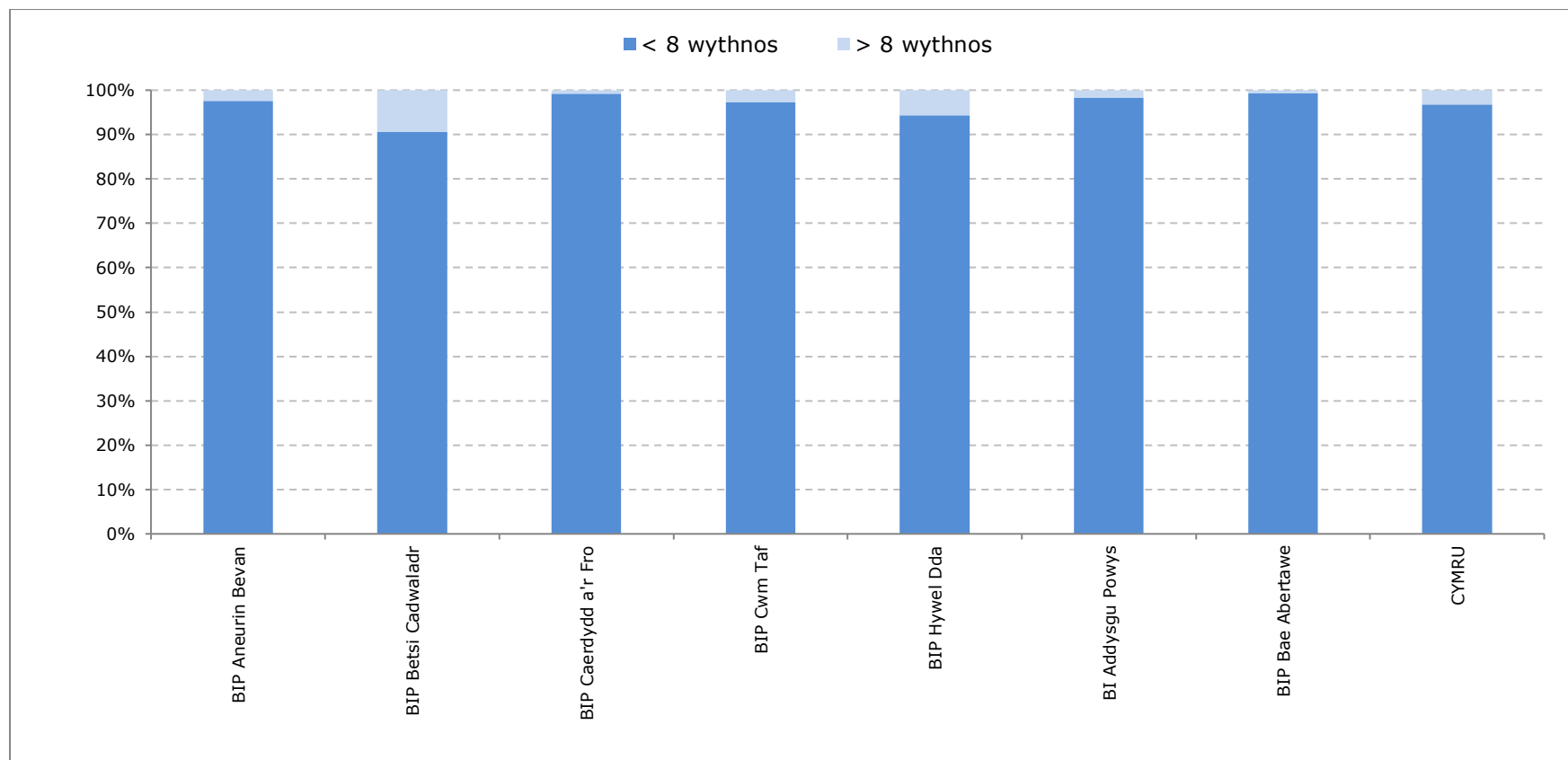
Mae Tabl 6b yn dangos atgyfeiriadau ar gyfer colposgopi yn dilyn canlyniad sytoleg negatif (normal). Mae'r unigolion hyn yn cael eu hatgyfeirio naill ai oherwydd hrHPV parhaus yn eu sampl, neu oherwydd clefyd gradd uchel blaenorol ('prawf gwella') a hrHPV presennol. Yn sgil parhad hrHPV neu eu hanes blaenorol, maent yn wynebu risg uwch o glefyd gradd uchel.

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	--

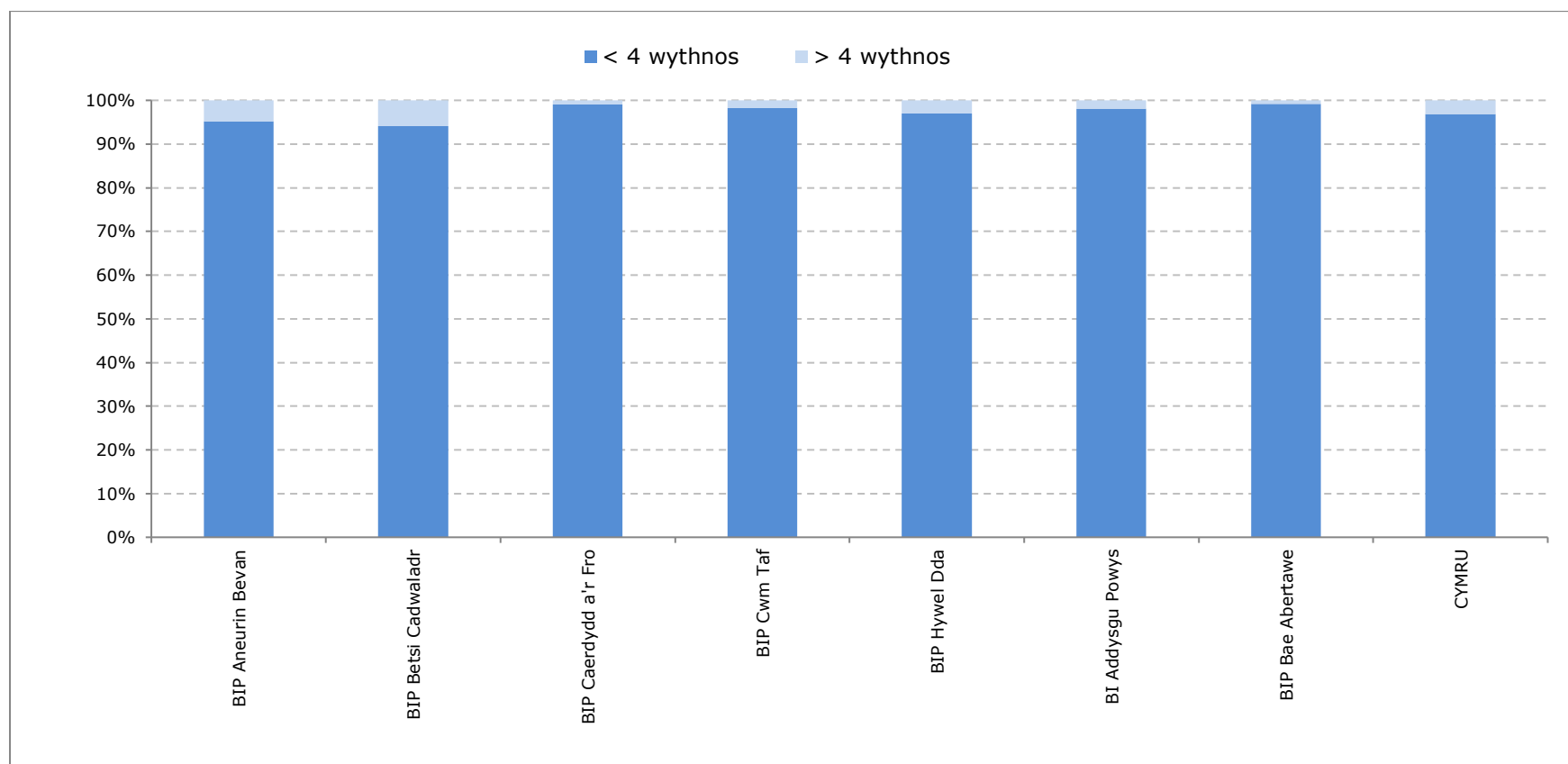
Tabl 6c: Amseroedd aros yn ôl bwrdd iechyd a'r math o atgyfeirio

	Pob atgyfeirio				Dyscariosis gradd uchel neu waeth			
Bwrdd Iechyd	<8 wythnos	8 wythnos neu fwy	CYFANSWM	% o fewn 8 wythnos	<4 wythnos	4 wythnos neu fwy	CYFANSWM	% o fewn 4 wythnos
BIP Aneurin Bevan	1986	49	2035	97.6%	393	20	413	95.2%
BIP Betsi Cadwaladr	1574	163	1737	90.6%	396	25	421	94.1%
BIP Caerdydd a'r Fro	1979	17	1996	99.1%	218	2	220	99.1%
BIP Cwm Taf	1780	49	1829	97.3%	170	3	173	98.3%
BIP Hywel Dda	1147	68	1215	94.4%	220	7	227	96.9%
BI Addysgu Powys	219	4	223	98.2%	53	1	54	98.1%
BIP Bae Abertawe	1993	13	2006	98.2%	383	3	386	99.2%
Cymru Gyfan	10,678	363	11,041	96.7%	1833	61	1894	96.8%
%	96.7%	3.3%	100.0%	-	96.8%	3.2%	100.0%	-

Graff 6c1: Canran yr holl atgyfeiriadau newydd y cynigiwyd apwyntiad iddynt o fewn 8 wythnos yn ôl bwrdd iechyd (ac eithrio oedi a achoswyd gan gleifion)

Graff 6c2: Canran yr atgyfeiriadau gradd uchel y cynigiwyd apwyntiad iddynt o fewn 4 wythnos yn ôl bwrdd iechyd (ac eithrio oedi a achoswyd gan gleifion)

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynnyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	---

Mae'r tablau a'r graffiau uchod yn dangos yr amser a gymerwyd o dderbyn atgyfeiriad gan fwrdd iechyd i'r apwyntiad cyntaf a gynigiwyd gan y bwrdd iechyd, ac eithrio oedi a achoswyd gan gleifion. cafodd 96.8% o gleifion a gafodd eu hatgyfeirio gyda chanlyniad o ddyscariosis gradd uchel neu waeth gynnig apwyntiad o fewn pedair wythnos (safon o 90%). cafodd 96.7% o'r holl atgyfeiriadau gynnig apwyntiad o fewn wyth wythnos (safon o 90%).

Tabl 6d: Cyfanswm yr apwyntiadau colposgopi yr aed iddynt yn ôl math yr ymweliad a'r bwrdd iechyd

Bwrdd Iechyd	Asesiad colposgopig	Dewis a thrin	Triniaeth a gynlluniwyd	Triniaeth ddilynol	Heb ei nodi	Cyfanswm
BIP Aneurin Bevan	1740	204	297	462	9	2712
BIP Betsi Cadwaladr	1683	78	555	281	66	2663
BIP Caerdydd a'r Fro	1946	70	333	393	0	2742
BIP Cwm Taf	1760	62	396	584	36	2838
BIP Hywel Dda	1059	19	302	894	21	2295
BI Addysgu Powys	184	20	34	119	5	362
BIP Bae Abertawe	1711	24	446	629	2	2812
Cymru Gyfan	10,083	477	2,363	3,362	139	16,424
%	61.4%	2.9%	14.4%	20.5%	0.8%	100.0%

Cofnodwyd 16,424 o ymweliadau a fynychwyd yn ystod 2019-20. Roedd mwyafrif y rhain ar gyfer 'asesiad colposgopig'. Cafodd 477 o ymweliadau a gofnodwyd fel 'dewis a thrin' (lle mae triniaeth yn cael ei chyflawni yn ystod ymweliad cyntaf â cholposgopi), er bod amrywiaeth yn yr ymarfer hwn ledled Cymru.

Tabl 6e: Cleifion newydd a welwyd yn ôl y math o atgyfeiriad a chanlyniad gwaethaf histoleg

Math o Atgyfeiriad	Canser	CGIN	CIN gradd uchel	CIN1	Dim annormaledd wedi'i ganfod	Biopsi annigonol	Anhysbys	Dim biopsi wedi'i gymryd	CYFANSWM
Atgyfeirio Uniongyrchol SSC	45	67	1,851	980	921	49	21	1,598	5,532
Atgyfeirio Arall	16	3	127	237	634	28	26	2,303	3,374
Cymru Gyfan	61	70	1,978	1,217	1,555	77	47	3,901	8,906

Tabl 6f: Cleifion newydd a welwyd yn ôl bwrdd iechyd a chanlyniad gwaethaf histoleg

Bwrdd Iechyd	Canser	CGIN	CIN gradd uchel	CIN1	Dim annormaledd wedi'i ganfod	Biopsi annigonol	Anhysbys	Dim biopsi wedi'i gymryd	Cyfanswm
BIP Aneurin Bevan	13	18	365	128	291	18	7	783	1623
BIP Betsi Cadwaladr	18	22	521	292	256	9	2	295	1415
BIP Caerdydd a'r Fro	8	11	234	181	284	9	19	829	1575
BIP Cwm Taf	10	4	212	182	330	13	8	720	1479
BIP Hywel Dda	4	7	224	214	171	19	1	366	1006
BI Addysgu Powys	0	1	43	22	40	1	0	74	181
BIP Bae Abertawe	8	7	379	198	183	8	10	834	1627
Cymru Gyfan	61	70	1,978	1,217	1,555	77	47	3,901	8,906
%	0.7%	0.8%	22.2%	13.7%	17.5%	0.9%	0.5%	43.8%	100.0%

4 Archwiliad o ganser ceg y groth yng Nghymru 2018-19

Mae cronfa ddata Archwiliad Sgrinio Serfigol Cymru o Ganser Ceg y Groth (CSWACC) yn gronfa ddata bwrpasol y gellir ei gweithredu ar y we, a ddefnyddir gan SSC yn unig. Mae pob diagnosis o ganser ceg y groth ar gyfer unigolion sy'n byw yng Nghymru ar adeg y diagnosis yn cael ei gofnodi ar gronfa ddata CSWACC.

Ceir gwybodaeth am ddiagnosis o ganser ceg y groth o: -

- Adroddiadau patholeg
- Llythyrau ysbytai/meddygon teulu
- Adroddiadau marwolaeth
- Uned Gwybodaeth ac Arolygaeth Canser Cymru (WCISU)

Mae'r demograffeg ar gyfer pob unigolyn yn cael ei lanlwytho'n awtomatig. Yna mae pob achos yn cael ei adolygu gan Arweinydd Clinigol SSC sy'n gwirio bod yr achos yn ganser ceg y groth, a bod y data canlynol yn gyflawn, lle y bo'n bosibl:

- Math o ganser histolegol
- Pennu camau cancer
- Triniaeth gyffredinol
- Statws canfod drwy sgrinio
 - Os canfyddir nad yw wedi'i sgrinio (yn unol â diffiniad NHSCSP), yna rhoddir categoraiddio pellach (e.e. erioed wedi'i sgrinio, sgrinio wedi dod i ben)

Mae Arweinydd Clinigol SSC yn sicrhau y gofynnir am adolygiadau a'u cwblhau ar gyfer samplau sgrinio cymwys, llwybr sgrinio (gwahoddiadau a chanlyniadau a anfonwyd) ac unrhyw gyfnodau colposgopi dros y cyfnod o 10 mlynedd cyn cael diagnosis. Mae'r adolygiad ar gyfer addysg a gwella'r rhaglen sgrinio yn bennaf, ond caiff unigolion eu hysbysu am yr adolygiad ac maent yn gallu cael unrhyw ganlyniadau adolygu wedi'u datgelu, ar gais.

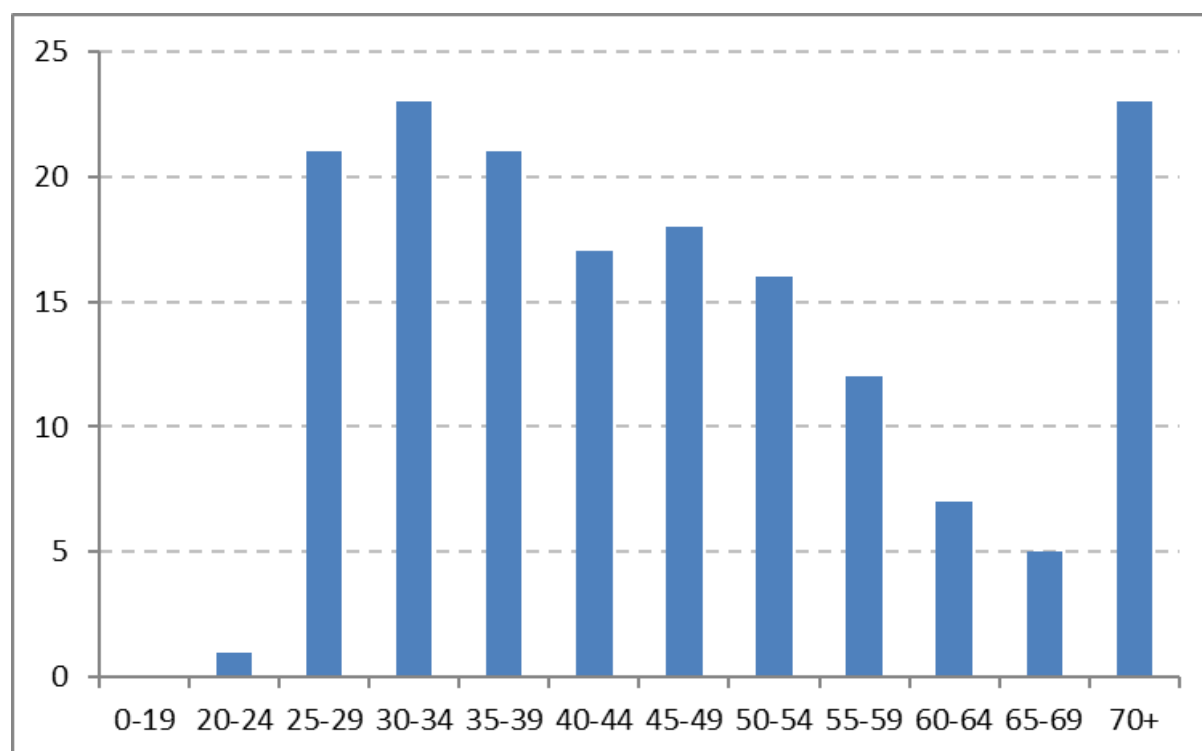
Ym mis Medi 2021, roedd 164 o ganserau ceg y groth ar gronfa ddata CSWACC ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2018 – 31 Mawrth 2019. Gall nifer terfynol y canserau ar gyfer y cyfnod hwn gynyddu oherwydd gall data cofrestrfa cancer gael eu hoedi, a hefyd oherwydd gall rhai unigolion gael diagnosis 'y tu allan i'r ardal'.

Yn ystod y cyfnod Ebrill 2018 – Mawrth 2019, gofynnodd 9 menyw am gyfarfodydd i drafod canlyniadau eu hadolygiad.

4.1 Oedran diagnosis yr holl ganserau ceg y groth a nodwyd yng Nghymru (a gafodd eu canfod drwy sgrinio a heb sgrinio)

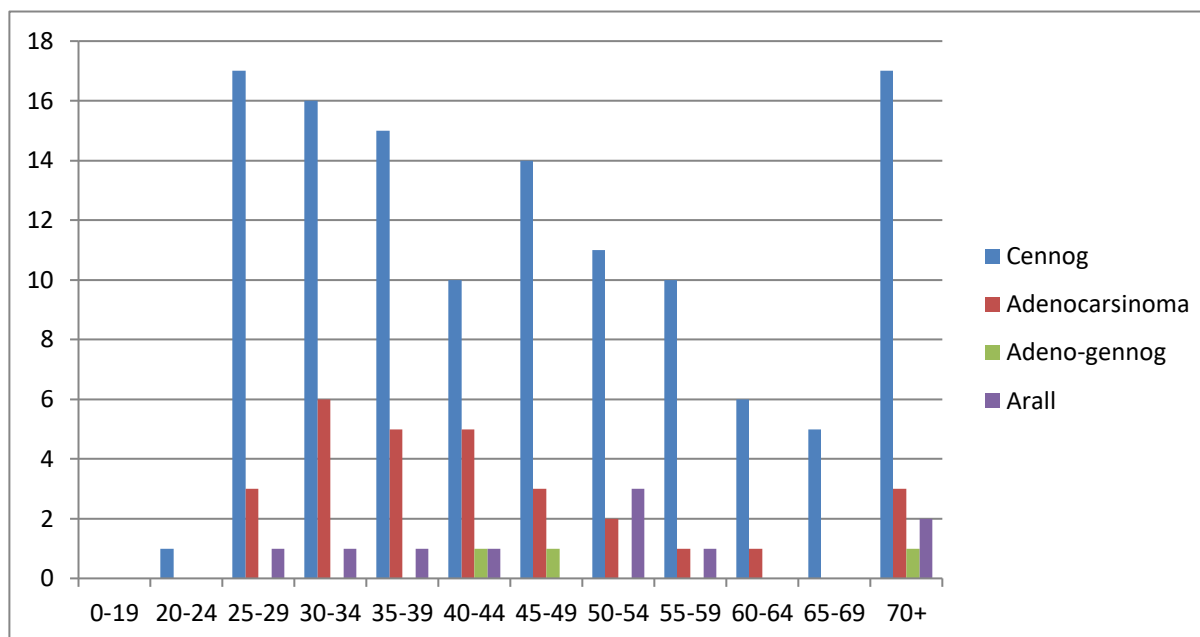
Yr ystod oedran ar adeg y diagnosis oedd 24 oed i 92 oed. Roedd y canolrif yn y grŵp oedran 40-44 oed, gydag uchafbwynt yn y grwpiau oedran 30-34 oed a 70+ (Graff 7a).

Graff 7a: Nifer y Canserau Ceg y Groth yn ôl Band Oedran

4.2 Math o ganser

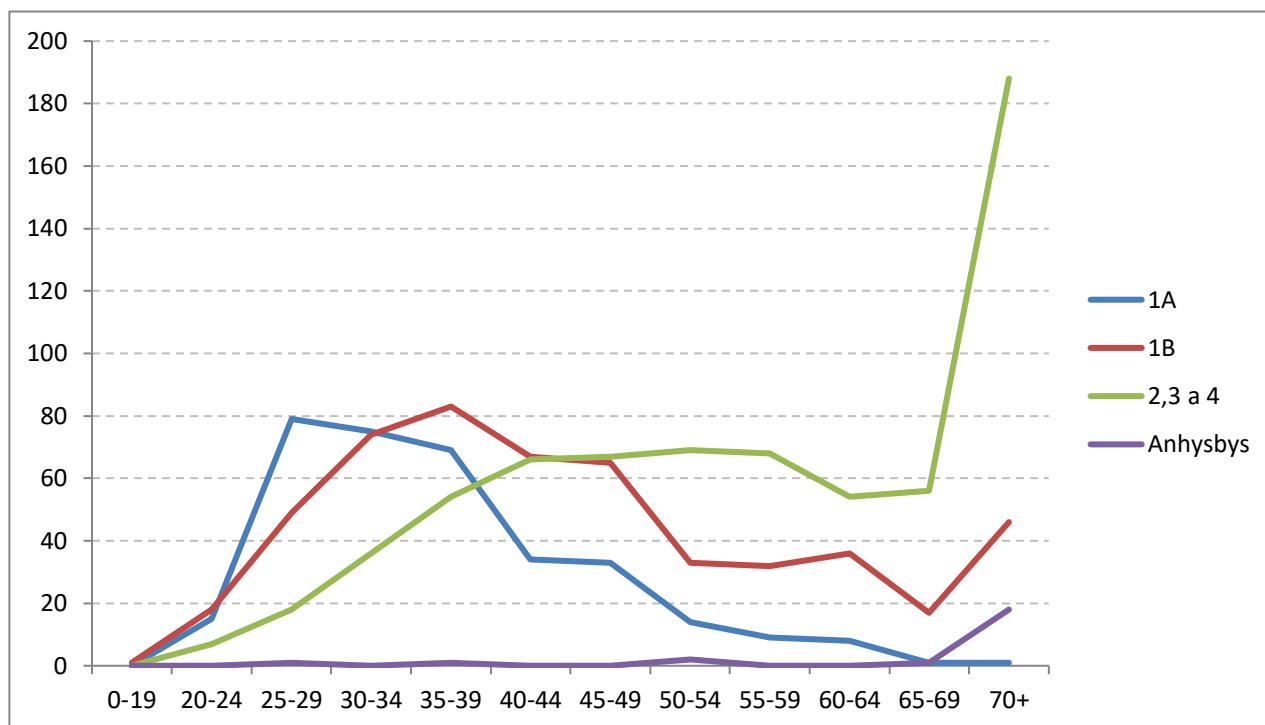
O'r 164 o ganserau a gafodd ddiagnosis, roedd 122 (74.4%) yn rhai carcinoma celloedd cennog, 29 (17.7%) yn adenocarcinoma, 3 (1.8%) yn rhai carcinoma adenogennog a 3 (1.8%) yn 'eraill'. Roedd y grŵp 'eraill' yn cynnwys niwroendocrin, celloedd bach ac achosion nad oedd biopsi wedi'i gymryd i gadarnhau diagnosis histolegol. Roedd 7 achos nad oeddent wedi cael eu categorio i'r math o ganser.

Graff 7b: Nifer y canserau ceg y groth yn ôl math ac oedran pan gafwyd y Diagnosis**4.3 Cam y cancer**

O'r 164 o achosion, roedd 34 (20.7%) ar gam 1A, 50 (30.5%) ar gam 1B, 29 (17.7%) ar gam 2, 21 (12.8%) ar gam 3 a 26 (15.9%) ar gam 4. Mewn pedwar achos ni chafodd camau cancer eu pennu, ac efallai fod hyn oherwydd bod y diagnosis dim ond wedi'i gofnodi ar dystysgrif marwolaeth.

Yn sgil y niferoedd bach, dangosir y canserau y rhoddwyd diagnosis ohonynt rhwng 2010 a 2019 yn ôl oedran a cham (graif 7c). Mae hwn yn dangos bod yr uchafbwynt ar gyfer cam 1A yn y grŵp oedran 25-29 oed, ar gyfer 1B mae hyn yn y grŵp oedran 35-39 oed ac ar gyfer canserau cam diweddarach mae'r uchafbwynt yn digwydd yn y grŵp oedran hŷn.

Graff 7c: Nifer y canserau ceg y groth a gafodd ddiagnosis rhwng 2010 a 2019 yn ôl cam ac oedran pan gafwyd y diagnosis

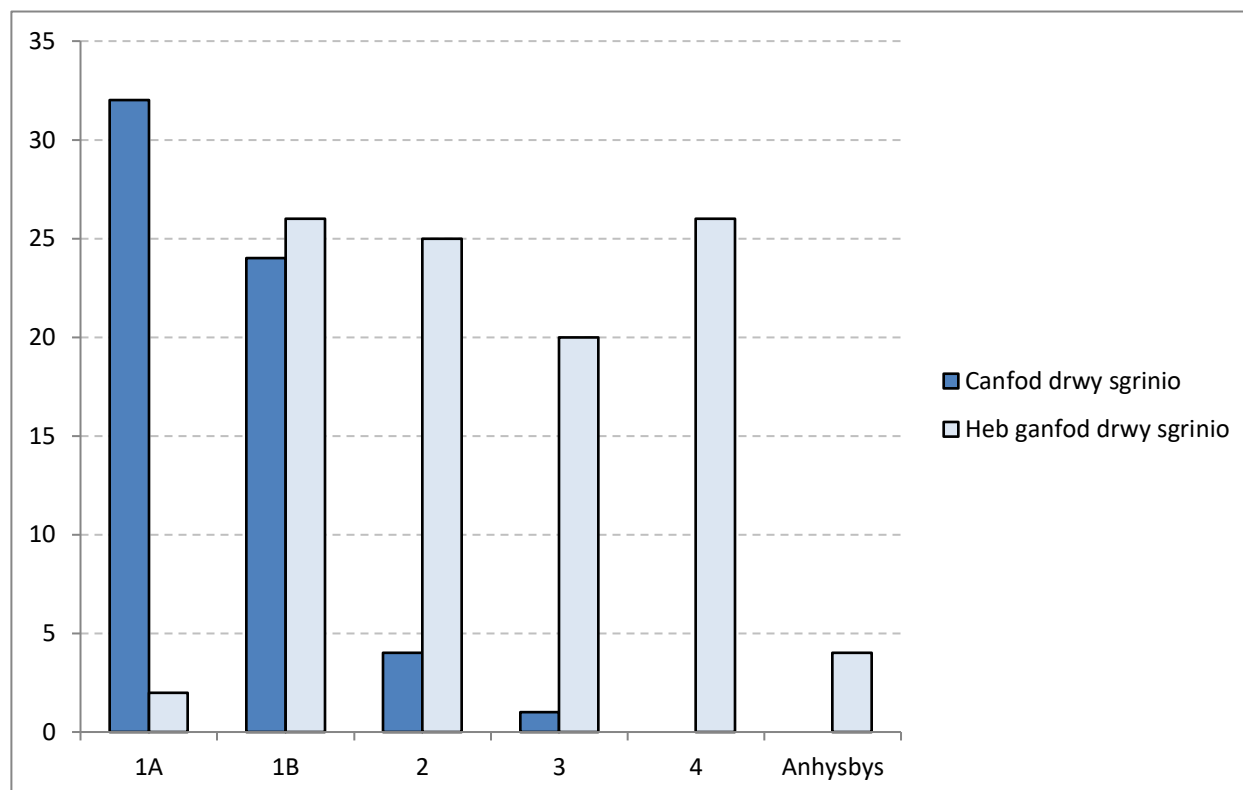

4.4 Statws canfod drwy sgrinio

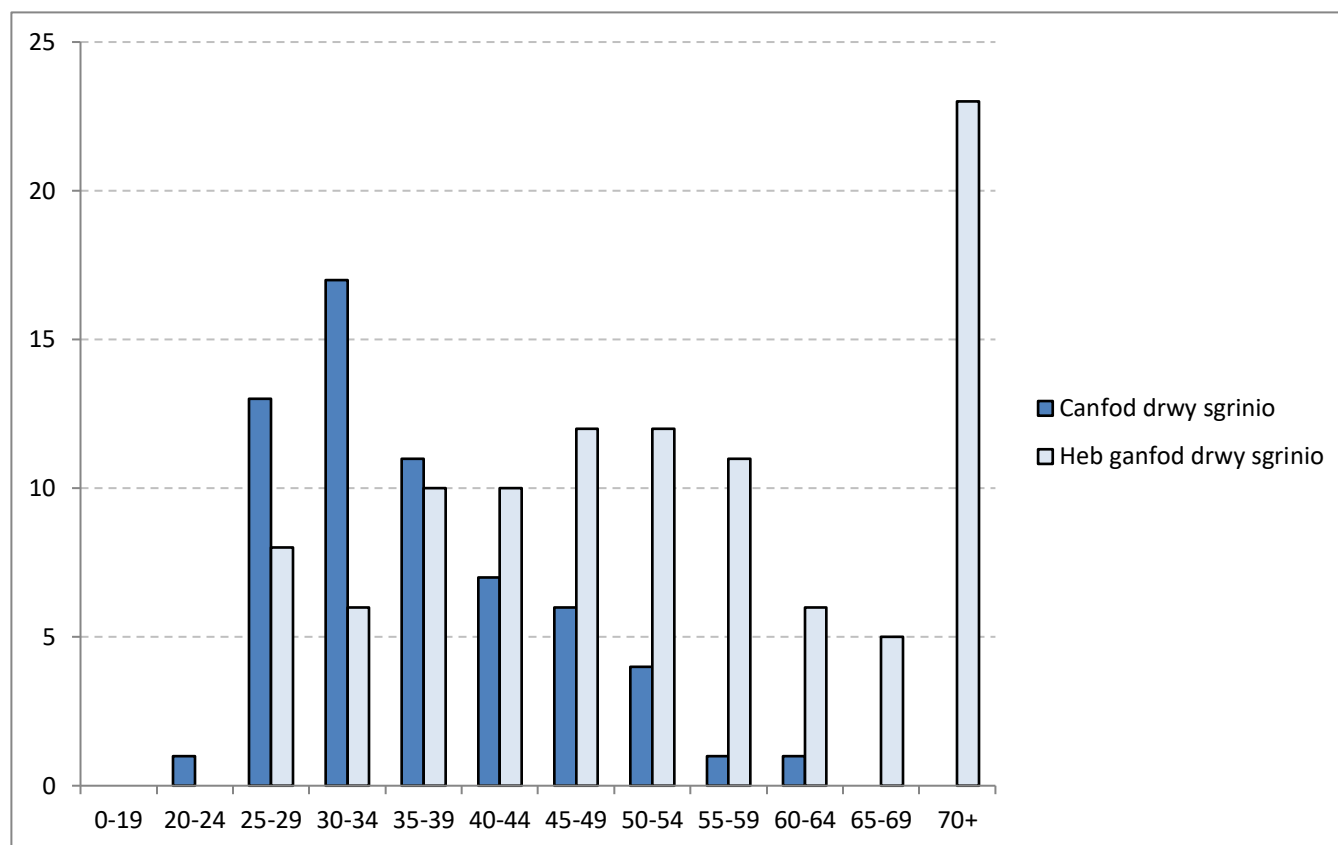
Y diffiniad o ganser wedi'i ganfod drwy sgrinio yw cancer a ganfuwyd yn dilyn atgyfeiriad yn sgil prawf sgrinio annormal. Gall hyn gynnwys achosion lle nad yw unigolion wedi mynd i gael eu sgrinio am lawer o flynyddoedd, ar yr amod nad oeddent wedi mynd i gael eu sgrinio yn sgil symptomau. Er mai nod y rhaglen sgrinio yw lleihau nifer yr achosion o ganser ceg y groth ymledol, weithiau mae cancer yn cael ei ganfod gan y prawf sgrinio.

Canserau nad ydynt wedi'u canfod drwy sgrinio yw'r rhai lle mae'r unigolyn yn cyflwyno oherwydd symptomau, gan arwain at eu diagnosis o ganser yn hytrach nag o ganlyniad i brawf sgrinio. Gall canserau heb eu canfod drwy sgrinio ddigwydd mewn unigolion â hanes sgrinio llawn, gyda chyfnodau hir o beidio â mynychu, neu heb hanes sgrinio.

O'r 164 o ganserau, cafodd 61 (37.2%) eu canfod drwy sgrinio a chafodd 100 (61.0%) eu canfod heb sgrinio. Roedd 3 chanser nad oeddent wedi'u dosbarthu i statws wedi'i ganfod drwy sgrinio. Mae'n amlwg bod mwyafrif y canserau a ganfuwyd drwy sgrinio ar gam cynnar (1A ac 1B), ac roedd canserau a gafodd eu canfod heb sgrinio wedi'u canfod ar gam diweddarach yn bennaf.

Graff 7d: Nifer y canserau ceg y groth yn ôl cam a statws canfod drwy sgrinio

Ar draws yr ystod oedran, roedd canserau mewn unigolion iau yn fwy tebygol o fod wedi'u canfod drwy sgrinio, ac roedd y rhai mewn unigolion hŷn yn rhai heb eu canfod drwy sgrinio yn bennaf. Mewn unigolion dros 65 oed, roedd llawer nad oeddent wedi'u sgrinio erioed, neu nid oeddent wedi'u sgrinio am lawer o flynyddoedd. Mae'r grŵp olaf hwn yn cynnwys y rhai nad oeddent wedi cael eu sgrinio ers blynyddoedd lawer cyn 65 oed (pan wnaethant adael y rhaglen), ond hefyd y rhai a oedd wedi'u sgrinio'n llawn hyd at 65 oed ond a gafodd ddiagnosis dros 70 oed.

Graff 7e: Nifer y canserau ceg y groth yn ôl oedran a statws canfod drwy sgrinio

Lle mae canser wedi'i ganfod heb sgrinio, mae hanes sgrinio'r unigolyn yn cael ei gategoreiddio yn unol â'r rhestr isod (gan ddefnyddio diffiniadau NHSCSP): -

1 - Dim cofnod o sgrinio serfigol

2 - Sgriniwyd mwy na 5.5 mlynedd cyn y diagnosis (mae hyn yn cynnwys unigolion dros 65 oed sydd efallai wedi cael eu sgrinio'n llawn hyd at yr oedran hwnnw)

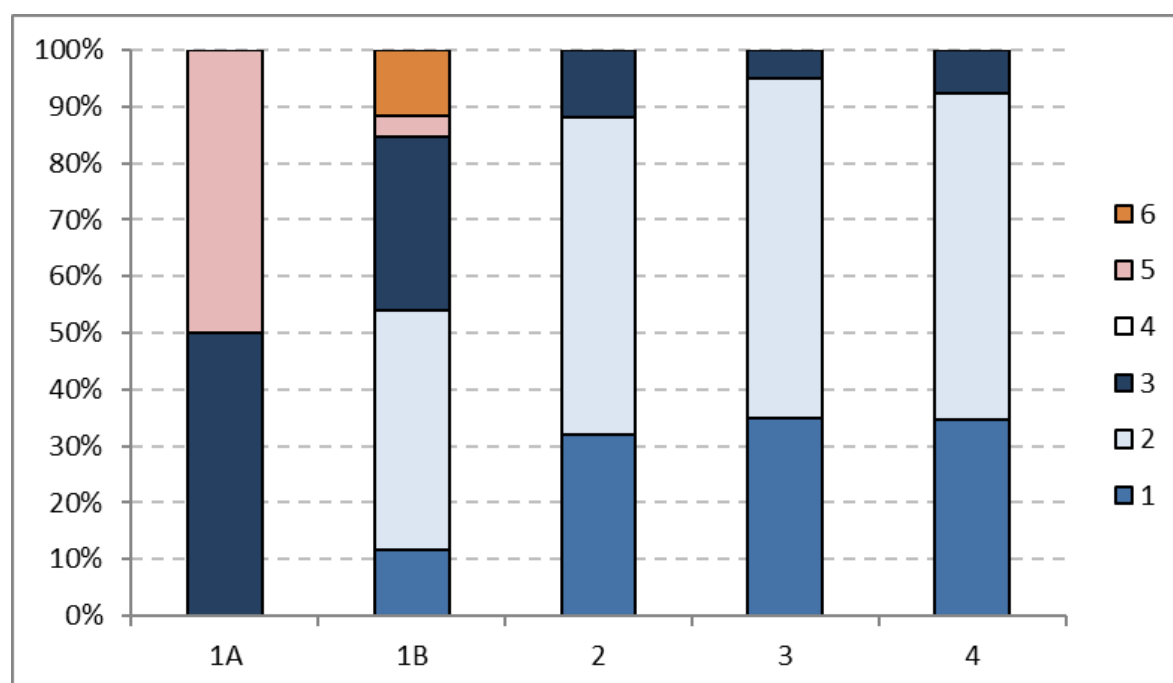
3 - Sgrinio a gofnodwyd dim ond fel rhai negatif o fewn y 6 mis blaenorol - 5.5 mlynedd (gall gynnwys canlyniad sgrinio annigonol achlysurol os yw'n cael ei ailadrodd yn gyflym fel un negatif)

4 - Sgrinio/sgriniadau heb fod yn negatif, gan gynnwys sgrinio/sgriniadau annigonol, a argymhellodd ailadrodd (o fewn y 6 mis - 5.5 mlynedd blaenorol)

5 - Triniaeth flaenorol ar gyfer neoplasia ceg y groth (CIN) (o fewn y 6 mis - 5.5 mlynedd blaenorol) yn dilyn sgrinio annormal a argymhellodd atgyfeiriad

6 - Sgrinio annormal yn y 6 mis - 5.5 mlynedd blaenorol a argymhellodd atgyfeiriad i golposgopi gydag oedi dilynol mewn diagnosis

Graff 7f: Canserau heb eu canfod drwy sgrinio yn ôl cam a hanes sgrinio

Ceir patrwm rhwng y categori canfod heb sgrinio ar gyfer yr achosion hyn a cham y cancer. Po uchaf yw'r cam, y mwyaf tebygol ydynt o fod yn unigolion sydd naill ai heb gofnod o brawf sgrinio serfigol, neu bu dros 5.5 mlynedd ers eu sgrinio diwethaf.

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	--

5 Terminoleg

Mae'r adran hon yn rhoi rhagor o fanylion am y derminoleg a'r cyfrifiadau a ddefnyddir yn yr adroddiad hwn.

Cymhwysra

Menywod a phobl â cheg y groth cymwys oedd y rhai sy'n byw yng Nghymru.

Canran y rhai a gafodd eu sgrinio

Noder nad oedd modd mesur canran yr unigolion a ddaeth i gael eu sgrinio yn erbyn y ganran a wahoddwyd yn union oherwydd gall rhai profion a gynhelir yn y flwyddyn sgrinio (1 Ebrill tan 31 Mawrth) ddeillio o wahoddiadau 'ymylol', sydd naill ai wedi'u rhoi yn y flwyddyn sgrinio flaenorol, neu eu derbyn yn y flwyddyn ganlynol.

Cwmpas

Ni ellir cymharu ffigurau cwmpas yn uniongyrchol o un flwyddyn i'r llall.

- Cyn 1997-98, roedd yr holl unigolion a ddosbarthwyd fel 'galw yn ôl wedi dod i ben' gan y rhaglen (am resymau meddygol, oedran neu resymau eraill) wedi eu heithrio o'r enwadur a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r cwmpas
- Yn 1998/99 newidiodd y diffiniad i eithrio dim ond yr unigolion hynny â "galw yn ôl wedi dod i ben am resymau clinigol" (dim ceg y groth)
- Ers 2001-02, mae'r ffigurau cwmpas yn cynnwys dim ond yr unigolion hynny a gafodd brawf digonol yn y 3.5 neu 5 mlynedd diwethaf yn y rhifiadur.

Cwmpas sy'n Addas i'r Oedran

Mae ffigurau cwmpas sy'n addas i'r oedran yn cynnwys unigolion 25-49 oed a gafodd brawf digonol yn y 3.5 mlynedd ddiwethaf ac unigolion 50-64 oed a gafodd brawf digonol yn y 5.5 mlynedd diwethaf yn y rhifiadur.

Bwrdd Iechyd

Mae hwn yn fwrdd iechyd preswyl. Lle na ellir canfod bwrdd iechyd, bydd unigolion yn ymddangos yn yr adroddiad o dan y teitl bwrdd iechyd anhysbys.

Gwahoddwyd

O 2016/17 ymlaen, mae nifer yr unigolion a wahoddwyd gan Sgrinio Serfigol Cymru, wedi'i gyfrifyddu drwy ddadansoddi'r data a dynnwyd o'r system galw ac ailalw (system NHAIS/Exeter) – gwahoddiadau a roddwyd gan raglen Cymru ar gyfer unigolion yn ystod y cyfnod amser.

Profwyd

O 2016/17 ymlaen, mae nifer yr unigolion a brofwyd gan Sgrinio Serfigol Cymru wedi'i gyfrifyddu drwy ddadansoddi'r data a dynnwyd o'r system galw ac ailalw – profion sydd wedi'u cymryd yng Nghymru yn ystod y cyfnod amser.

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	--

Atgyfeirio uniongyrchol

Lle mae canlyniad sampl sgrinio yn dangos bod angen i unigolion gael archwiliad colposgopig, gwneir yr atgyfeiriad gan Sgrinio Serfigol Cymru, yn hytrach na'r cymerwr sampl.

Sytolog

Archwilio celloedd unigol o dan ficrosgop, i chwilio am newidiadau celloedd.

Histolog

Archwilio meinwe'r corff (e.e. biopsïau) o dan ficrosgop.

Colposgopi

Archwilio ceg y groth gan ddefnyddio archwiliad gweledol gydag asid asetic a chwyddo.

Gwerth Rhagfynegol Positif

Y gwerth rhagfynegol positif (PPV) yw cyfran y rhai y credir bod ganddynt newidiadau gradd uchel i'r celloedd ar sytolog, sydd wedyn yn mynd ymlaen i gael annormaledd gradd uchel wedi'i brofi.

Mae PPV sytolog yn cyfateb barn sytolog gradd uchel â chanlyniad histolog. Mae'n cyfrifo cyfran yr achosion lle mae biopsi digonol, yn dilyn prawf sgrinio a gofnodir fel dyscariosis gradd uchel (cymedrol) neu waeth, yn cynhyrchu diagnosis histolegol o CIN2 neu waeth. Mae hyn yn eithrio unigolion a gafodd eu hatgyfeirio am golposgopi yn dilyn canlyniad ymholiad chwarennog neoplasia nad oedd yn un ceg y groth.

Mae canserau nad ydynt yn ganser ceg y groth wedi eu heithrio o gyfrifiadau PPV. O 2012-13 mae'r diffiniad ar gyfer cyfrifo PPV wedi newid, mae'r enwadur bellach yn cynnwys – colposgopi dim annormaledd wedi'i ganfod (NAD) a heb gymryd biopsi.

Mae Colposgopi PPV yn cyfateb barn colposgopi gradd uchel â chanlyniad histolog.

Gwerth Rhagfynegol Annormal

Mae'r Gwerth Rhagfynegol Annormal (APV) yn cyfrifo canran y samplau a gofnodwyd fel newidiadau ffiniol neu ddyscariosis gradd isel a arweiniodd at atgyfeirio a diagnosis histolegol dilynol o CIN2 neu waeth. Ar gyfer cyfnod yr adroddiad hwn, mae hyn hefyd yn cynnwys samplau y cofnodwyd eu bod yn dangos 'newid ffiniol mewn celloedd endoserfigol'.

Gwerth Atgyfeirio

Mae'r gwerth atgyfeirio (RV), yn cael ei ddiffinio fel nifer yr unigolion a atgyfeiriwyd i gael colposgopi fesul canfod un CIN2 neu waeth o ran canlyniad

Dyddiad: Hydref 2022	Fersiwn: 1	Tudalen: 41 o 43
----------------------	------------	------------------

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Serfigol Cymru 2019-20
--------------------------------------	--

histoleg. Mae hyn yn eithrio unigolion a gafodd eu hatgyfeirio am golposgopi yn dilyn canlyniad prawf annigonol neu ymholiad neoplasia chwarennol (nad yw'n geg y groth).

Mynychder

Nifer yr achosion newydd y flwyddyn o ganser ceg y groth ymledol

Afiachedd

Y niwed a achosir gan ganser ceg y groth a thrwy drin canser ceg y groth, yn gorfforol ac yn seicolegol

Marwolaethau

Marwolaethau a achoswyd gan ganser ceg y groth ymledol.

6 Tîm Cynhyrchu a Rhestr Cyn Rhyddhau

Cyflogir y tîm cynhyrchu ar gyfer yr adroddiad hwn gan Iechyd Cyhoeddus Cymru ac fe'u rhestrir isod.

Kate Lilly	Uwch Arbenigwr Gwybodeg a Data
Helen Clayton	Rheolwr Gwasanaethau Gwybodeg a Data
Louise Dunk	Pennaeth Rhaglen Sgrinio Serfigol Cymru
Dr Katie Walbeoff	Arweinydd Clinigol Sgrinio Serfigol Cymru
Dr Sharon Hillier	Cyfarwyddwr yr Adran Sgrinio
Dr Ardiana Gjini	Ymgynghorydd mewn Meddygaeth Iechyd Cyhoeddus – Arweinydd Sgrinio am Ganser
Dr Sikha DeSouza	Ymgynghorydd Iechyd Cyhoeddus
Heather Lewis	Ymgynghorydd Iechyd Cyhoeddus
Sarah Jones	Swyddog Cyfathrebu
Diane Rawlings	Cynorthwydd Personol Sgrinio
Jamie Topp	Golygydd Digidol
Rhys George	Cofus Cyf (Cyfieithiad Cymraeg)

Ni chafodd yr adroddiad hwn ei gyhoeddi fel ystadegau swyddogol